

Nepodpisani ne dopići ne čekaju. Pažljivo se pisma, oglasi itd. čitaju po običnom članiku i po dogovoru. Isto tako je sa prijavama. Novci se šalju poštarskom napulcaom (astegno postale) na administraciju "Naše Sloge". Ima, prvine i najbliža pošta valja točno osnačiti.

Komu list nedodje za vrijeme, neka to javi odpravničaru u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvans napisu: „Baklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom raste naše stvari, a nezloga sve pokvari. Nar. posl.

Izlazi svakog četvrtka na stolom našu.

Dopisat se nevradaju ako se neotakaju.

Nablijegovani listovi se neprimaju. Predplatit se poštarskom stoji 15 for., za seljake 22 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 3 na pol godinu. Irvan caravine više poštama.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Zanatta br. 14.

Novi zakon o zavičajnom pravu.

Prije dvie godine predložila je austrijska vlada carevinskomu vieću zakonsku osnovu, kojom se mienjaju nekoje ustanove zakona od dne 3. decembra godine 1863. o zavičajnom pravu ili o promjeni postojećeg zakona o zavičajnosti. Ta osnova povlačila se duge dvie godine po stolovih upravnoga odbora, dok nije stigla dne 12. prošlog mjeseca pred carevinsko vieće na razpravu.

Glavna ustanova vladine osnovo određuje, da su občine dužne podieliti zavičajnost ili primiti u zavičajnu svezu sve one osobe, koje u njih stajuju, ako su iste zadovoljile nekojim uvjetom. Tako se mora podieliti zavičajnost onomu: 1. koji je neprekidno kroz 5 godina u jednoj občini stanovao i kroz to vrijeme točno izravni porez plaćao i 2. koji je kroz 10 godina neprekidno u jednoj občini stanovao ne gledajući na to, da li je ili nije rečeni porez plaćao.

Povrh toga ustanavlja vladina osnova, da ima ne samo pojedinac pravo zahtijevati, uz gornja dva uvjeta, da mu se podieli zavičajnost u onoj občini, u kojoj prebiva, već se daje to pravo i njegovoj dosadašnjoj občini.

Pravo na zavičajnost gubi onaj, koji ne stanuje dvie godine u svojem redovitom prebivalištu. Molbe za podieljenje zavičajnosti rješava občina najdalje u roku od 6 mjeseci. Ne učini li toga občina u opredjeljenom roku, tada rieši molbu politička oblast. Takove molbe jesu proste od pristojbe (takse). Isto tako ne smije občina zahtijevati nikakve pristojbe od onih, koji traže zavičajnost i koji su zadovoljili spomenutim uvjetom.

Konačno određuje vladina osnova, da ima zakon stupiti u kriepest onaj dan, kad bude proglašen i da gornja dva uvjeta (rokovi od 5 i od 10 godina) ne mogu započeti prije, nego li stupi ovaj zakon u kriepest.

Odbor carevinskoga vieća, koji je tu osnovu razpravio, promjenio je spomenutu vladinu ustanovu o roku od 5 i 10 godina u tom smislu, da ima pravo svaka osoba, bez obzira na plaćanje poreza, na zavičajnost u onoj občini, u kojoj stanuje neprekidno kroz 10 godina, a taj rok da započne dne 1. jenara 1891. Osim toga bile bi predlogu odbora dužne platiti neku pristojbu one osobe, koje su stekle rečeno pravo na zavičajnost i koje nisu toli siromašne, da toga platiti nebi mogle.

Po dosadašnjem zakonu o podieljivanju zavičajnosti odlučivale su same občine. Proti njihovoj odluci ne bijaše priziva. Kod primanja u zavičajnost odlučivali su obično gospodarski ili financijski, a često i politički razlozi. Prvi su svakako važniji i razložitiji. Občina bi, koja bi primila u svoju zavičajnost tudjince, nebi istoga smjela izagnati, a k tomu bijaše dužna za njega i njegovu obitelj skrbiti, ako bi osiromašio. Politički razlozi odlučivali

su o primanju ili ne primanju tudjinnaca u zavičajnost u onih občinah, osobito gradskih, u kojih se je bojala vladajuća narodnost prirata tudjeg elementa. Tako primjerice u Trstu dobije zavičajnost svaki talijanski državljaniin. brže i laglje, nego li austrijski podanik slavenske narodnosti.

Neprestanim doseljivanjem tudjinnaca u trgovačke i industrijalne gradove narasao je vremenom ogromnu broj nezavičajnika. Ovi se većinom stalno nastanili u dotičnom gradu, stvorili si taj obitelj, taj plaćaju svakojake poreze, a u slučaju kakve nesreće, padu oni i njihove obitelji na teret zavičajnih im občinah, koje nisu često ni znale, da imaju u tudjem gradu svojih zavičajnika. Isto tako događjale se velike nepravde zavičajnim, osobito seoskim občinam, koje su morale snasati bolničke troškove za one svoje zavičajnike, koji su možda čitav svoj vijek u tudjoj občini proživili.

U svih većih gradovih naše polemonarkije imade nezavičajnika barem između 55 do 85 po sto od čitavoga stanovništva. Više imade dakle tudjinnaca, nego li zavičajnika. Svi ovi tudjinci padali su u slučaju kakve nesreće, na teret vanjskih občinah, koje nisu obično nikada nikakve koristi od takovih zavičajnika imale.

Radi toga nastojale su izvanjske ili seoske občine, da se rieše često neanosihih troškova, koje su morale nositi za svoje u tudjni boraveće zavičajnike. One su često jedva same li svoje potrebe podmirivale, ali im je ipak valjalo, što no rieč „iz oka ili iz boka“ za siromahe i bolestne zavičajnike u tudjni boraveće proskrbiti. To je i razlog, da su se u carevinskom vieću zastupnici seoskih občinu odlučno izjavili za promjenu zavičajnog zakona, dočim bijahu mnogi zastupnici trgovačkih i industrijalnih gradova proti ovakvoj promjeni, jer da se tom osnovom dira u autonomiju občina, i što se nije sa ovom preosnovom ujedno predložilo drugu osnovu, kako bi naime država i pokrajine nosile dio troškova, što ih sada izdaju občine za uboge itd., što spada u ostalom u djelokrug zemaljskih sabora.

Vladina osnova bijaše uz sve protivimbe zastupnika gradova i imućnijih razreda uz neznatne promjene prihvaćena i ona će postati do mala zakonom.

Mi pozdravljamo sa veseljem taj zakon, jer će se istim osloboditi većina naših seoskih občinah prekomjernih troškova za siromahe i bolestnike, koji se nalaze u tudjih mjestih i gradovih, i jer će se njim stati u mnogih gradskih občinu na put samovolji vladajuće narodnosti, koja je pripoznavala nezavičajnike druge narodnosti samo tada, kad im je valjalo plaćati poreze: bilo u novcu bilo u krvi.

Dopisi.

U Pidu dana 28. oktobra 1896. Gosp. uredništvo! Dugo niste već ništa čuli iz naših

krajeva, pak da nebi mislili, da su Pidanca na čitan „Našu Slogu“ zaboravili, javljamo Vam se i to s punom pregršti novih i nje-koliko starih novosti.

Kada ste posljednji put, sjećamo se, predli hodeć preko naše divne Pidančine, došavši pred grad, vidjeti ste mogli na prvi pogled iz vana dosta liepu školaku zgradu desno, nekoliko pred njom vrtova i per kuća ili kućica ovedih u lievo. Liepa dosta velika placu prostrla se pred njima, koju ovdješnji šarenjaki „Foradelogo“ nazivlju, te u lotnje se i tople zimске dane pod ogromnima ladonjema hlade i vrijeme gube. Bila je tada, kada, kako rekamo, prodjoste ovuda u ne baš najljepšem redu, ali da Vam ju je sada pogledati! Čast i dika upravi podobćine, koja ju je tako liepo uređiti dala, vriedno je, da se pohvali. Desno placu povećan bje i polješan te zidom okružen školaki vrt, na korist škola, a na liepij ures rešenog trga.

Dne 15. ovoga mjeseca odletjelo je u veliku proslavu otvorenja brzojavnoga ureda, združena sa poštanškim, par desetaka brzobjavka na sve strane, kamo je koji Pidanca u tudjinu komu svome brzojaviti mogao, samo da mu javi, da smo i ovdje dobili brzojavni ured. Ali odmah u početku toga djela opazilo se, da su brzobjavne kartensalice, koje su odvrćale podrav, samo u njemačko-talijanskom jeziku štampane! A hrvatskomu jeziku da neima tuđe mjesta, kao niti na poštanškom pečatu. A da, što se već toliko godina pita, ali uzalud, toga dakako neće da dadu. Gdje bi se u Pidu (posve talijanskomu gradu!)? dalo trpjeti na poštanškom pečatu i hrvatsko ime? Ne ide bo zadovoljiti 2 i po tisućam ljudstva, dapače još i više, jer i u gradu imade naših, a siuru prezidentu od propalog tovarskog društva i gubernatoru della mullarjaka, koji z sobom vode pečćicu zavednih, neka bude sve na volju šta žele i kako hoće.

Ali jednu ćemo Vam sada liepu, kada smo baš tuđe, kazati, koja je prezidentu i gubernatoru i njihovom travju tako uništila, da bi bili voljni, kako su se sami izjavili, voljeti na biti na zemlji, nego to dozivjeti. Kada smo dakle dobili brzojavni ured, poslalo je glavstavno obćine Pazin zahvala za to u imo upravnoga vieća pidanskoga na ravnateljstvo poštan i brzojava u Trst i na ministarstvo u Beč u hrvatskom jeziku. Da ste ih čuli i vidjeli, kada su za to doznali, ta pobjesniti su htjeli od jada. Iz osvete napisao onu „legendu“, u kojoj se drugi dan tršćanskom židovu „Piccolu“ izjedaše i u kojoj je sav smrad i gad izbačen na gospodina načelnika pazinskoga i našega vriednodnoga i po cilu Pidančinsinu velezaslužnoga gospodina župana Rovisa. Pidan, gdje po njihovu pisanju, nije se tako niti se čuje jedna rieč hrvatska, grad Pidan (ne spominju tuđe okolice, kako su to običavali), ima se predstavljati u Trstu ko hrvatski grad, to je njima muka, to njih silno peče. A istinu neka kažu, ako su junaci. Iko od njih osim siuru prezidentu i dvih trk drugih, znadu niti šta će reći talijanstvo. — „Invraždada anima“ kuje majka; — „Jero čer le suhočite in poje“ — kadu muž pita ženu, gdje je bila; „šon andada al kalid portar un kablić (ili mastičić) de akca“ itd.; tako Vam naši Talijani ovdje govore. — „A ča čete na. puro gungue di Firenze, a da ta, bi to zaslužili; morda jutro šer“; prezident, ki se hvall, da mu je otac ili nono, neka je ki je, bia Pjorentin, tuš z grada Firenci. Furlan bi bia moga reć, ako bi mu na kraje njegovega imena bilo „č“ i to baš od onih na naš lipi „čič“, al po njihlu „cich“. On je bia, je i bit č hrvatskoga roda i kolena, kako i njegov otac, nono, nonotov otac, nonotov nono, a gremo pak još dalje, onda još bolje! — „Ma neka mu bude, neka je on ča ča, svratimo se opta na poštu, da rečemo koju o talijanstvu, koje se na tome carskom i kraljevskom uredu sve više širi.

Ako se gdje razgovara o hrvatsvnu, pak da je tuđe i gospodin poštemeštar, odmah se on u razgovor upiete: „Kosa djavolo partě kpa de kroatizim. Krasni Kroatij ža a Pedenca e in sua kampanja, si vede de krol,

kvartu korespondence, biljeti postali, senjavatori, akompanjatori cetera croati vendomi neš mio ufficio“. Mudro govori gospon poštemeštar, ali neka pomisli, što i kako čini. Ako čovjek izričito ne odlučno ne zahtjeva hrvatsku dopisnicu, zalepku itd., neće gospon poštemeštar da svoju čini, akoprem znađe, koje je narednosti onaj, koji to želi. Napriju ponuditi će mu dvojezičnu — njemačko-talijansku — dopisnicu, zalepku ili što zahtjeva; vidi li, da se ne prima, ponudi mu trojezičnu njemačko-talijansko-hrvatsku, a kada se ni to ne prima, nakon dugog traženja, nadje gdjeod na najzadnjem kućicu, dvojezičnu njemačko-hrvatsku. Tako i još gore biva, ako čovjek pošalje, pošto je zapriečeno sam ići, koga drugoga, obično dečka. Tri puta valja da učini put, koji nebi trebalo nego jedan. — Ajdmo dalje!

Kako se događja sa seljaccima i Ta znade se već, kada seljak čitati ne znade! Dodje na Pal msto beđi, neka mi daju hartu! — „Ča, kemu?“ — hoće gospon poštemeštar — „Jozetu, Markotu, Zvanetu, ču van ja napisat!“. — „Bog jin daj zdravje žuru, neka daju neka, da ne gren drugamo jikati!“ — Uzme tada gospon poštemeštar doznačnicu, dakako njemačko-talijansku, na koju napiše naslov i što mu seljak govori hrvatski, on talijanski. Imena dakako nisu poštedjena, jer mjesto č — ch, mjesto čič — cich, mjesto čac — cchiaz itd. Tu se ih izkvaruju, da ih je ružno pogledati. — „Ste se napisali kako je?“ — upita dalje seljak. — „Saa, san, jutra će već imet heci v rukah!“ Seljak odbroji novce i otidje. Ne zna on jedan, da li je sinu pisano talijanski li hrvatski, ta sirota ne zna ni čitati ni pisati. Tako se seljaccima, koji, kako se je vidjelo i vidi se, mnogo toga rabe kroz godinu, izjaje samo talijanske dopisnice, zalepke, dostavnice, što nebi smjelo biti, kad imade svega štampano ne samo trojezično — njemačko-talijansko-hrvatski — nego baš upravo samo njemačko-hrvatski! Ali da, kakav bi to bio patriotizam, ako bi se radilo pravično i kako valja!

Lahko se onda može gospon poštemeštar hvaliti: „Se no volē kreder, riji ceder, e ve mostraro, ke de onji mile, ge no cveni centi, al pih cinkvanta peći kroatij intuto!“ Od hiljade dakle prodade u sreću dvadeset, najviše do pedeset komada hrvatskih (bilo tro- ili dvojezičnih). To posve dakle jasno pokazuje, da se i u stvarih, u kojih se ne bi smjelo, tjera talijanstvo, kojim bi se htjelo pokazati Istru, kerku majke Hrvatske, kao priljepku blažene Italije! Seljak, baš hrvatski naš seljak, da to još podpomogati ima, čime se oni znadu i hvalisati i dicit, ele to ne valja!

Čujte dakle braćo seljaci, poslušajte svi, kao jedni tako i drugi, ne svako Pidanec, kojim se najviše teže, nego i svi drugi, uzimate si i malene ove stvari za nauk; u malenkosih poduprite one, koji vam dobro žele, jer — s malim se do velikoga dodja. Vi braćo Pidanci, koji ste urtek otvoreno i javno pokazati „za“; da se za svaku domaću str. zauzimljete, što nam pokazuje to, da vas toliki drži „Našu Slogu“; s vremenom biti će vas i više, nadamo se; a i na desetke upisano vas je u družbu sv. Jeronima, uz koju takođerj ni družbe sv. Cirila i Metoda ne zapustite, sjećajući se je gdje samo možete; na noge dakle, pak i to sčitate na put talijanstvu. Kada štogod na pošti trebate, rećite odlučno gosponu poštemeštru: „dajte mi hrvatsku dopisnicu, zalepku, doznačnicu i t. d. Ako pak on toga učiniti neće, nebojte se, imade viših od njega, kod kojih će so moći lieka proti tomu naći. Reći četo možda, kako ču ja znati, je li to ili ovo hrvatski pisano, ili je talijanski? Ako sumnjaš, ajde k dobrim ljudem, koji su uvjek pripravni pomoći i savjeta ti dati, koji će na mjesto gospona poštemeštra uslugu pružiti, da ti naslov ili što treba u tvojem domaćem hrvatskom jeziku napišu! Ta imade ih u Pidu hrvatski Bogu dosti!

Ako dakle doznadeš na taj način, da ti je dao poštemeštar talijansku a ne hrvatsku

dopisnici, zalopku ili ono što si trebao, potrudu se opet do pošte, ta ti je sada blizu, upravo usred grada i odlučno zahtijevaj: neću ja ovo, dajte mi bravaško! Tako valja i na taj način čemo s malenkostima do velikoga doći i poštamaštru malo koraja uzeti. On se neću toliko moći hvaliti, a vi četa si braće seljaci time lica osvjetaleti!

Nije dajte prilike šioru presidenta i njegovoj tražbi, da po talijanskim listovima pišu, — stid ih bilo — da je Picanca talijanska, da ste dakle vi Talijani. Da to niste, pokazali ste dično kod svakih izbora, a nadamo se, da će tako biti i nadalje, kada to sveta duznost od vas zahtjevala bude!

Riecko Vam se gosp. uredniče javljamo, al nijedan put ne izostane koju o školi.

Kako je ovdje u Picanu, učitelj talijanske škole je nadučitelj ujedno i ravnatelj za hrvatsku i talijansku školu. Hrvatska stoji na ramenima jednoga jedinoga podučitelja uz 140.—150 djece, dočim talijanska uz jednoga također učitelja, nije još nikada dosegla do broja 40. I za taj broj djece, sreća za gosp. učitelja talijanske škole da znađe hrvatski, jer siromah on, ako se tim posluživao nebi, valja djeci najprije hrvatski kazati, a onda reći, to se ovako ili onako kaže ili zove talijanski.

Uzu tu srećicu čast gospodinu nadučitelju N e z i ć u svaka od naše kraje, jer kad je u Picanu kao učitelj talijanske škole, mnogo je gorkih i ljutih progovata morao i to od ovdješnje najbliže svoje rodbine. Ne mari on zato — prasta im, jer ne znađu, što čine — izkazujući se uvijek rječju, mišlju i djelom čestitim rodoljubom.

Talijanska, kažimo, neka im to bude, talijanska dakle djeca polaze svi u jutro, i popodne, školu, a hrvatska pak nekako jutro, a drugo popodne. Ali i tako znamo s njima! Soba za hrvatsku školu dosta je ovelika, ali djece je više još i ovdje za nju. Natprati stoga u klopama (staroga još predamniškoga kalupa), ko ribe u panaru, da se niči maknuti ne mogu, te kada su sve klupe, osobito popodne na taj način pune, da sva djeca dodju, dvadeset i preko nebi ih imalo gdje sjediti. Da se, pita još jednog učitelja, već vam je znano, šta bi bilo i kako, ta znađe, kakvi su odnosaji i tko vladat! Tih 150 je dakle u hrvatskoj školi! Ali to su djeca samo polovice podobćane picanske, a djeca druge polovice, gdje bi ih bilo dapače još više nego u ovoj polovici, svi ja bez škole. Koliko se već godine moli, moljaka, čeka i očekuje, da se kod Svete Katarine, kapelaniji picanske plovanije, otvori škola. Ma da! Nacrti učinjeni već, ali biti će da poživaju gdje u arhivu c. kr. k. turskoga glavarstva. Očekujemo i u tome s vremenom bolje.

Kako nikomu, tako nisu ni Picančima školske takse dobro dosle. Jedini šior president je njihna zadovoljan, te je dapače izjavio, da su „deset“ forinta mogli metnuti na svako diete, a ne samo tri. Lahko njemu, koj ima čim ih platiti! Ta i onako će koji krajevici od onoga, što siromah kmet krvavo zasluži, njemu sada i bez truda u džepurinu pasti i kako, to svaki Picanac dobro zna!

Dobro je to, da seljaci neču da vjeruju silonoge njegovome prodikanju, da su, te takse Hrvati i Slovenci, dotična njihovi zastupnici uvjeli, imade među, njihna razboritih, koji su znali dobro to protumacili onima, koji to ne razumješe, otkuda su te takse, tko ih je uveo i za što i kako. Već i seljak je do tog ovdje došao, da razumije tko zna zlo, tko ih dobro hoće. Neka šior president i njegovi pristajivi vični i kloveču na Hrvate i zastupnike njihove koliko hoće, koristiti to njihna neču, jer niasu već ni seljaci odzadu zapućeni „Che vada tutto in malora u sta malelletta ruzza, basta che a mi me resta il mio“ izjavio se šior president u vrijeme onih nepogoda, koje su cijelo leto vladale i seljak, koga je šior president mislio pod onim „maladetta ruzza“ sav skoro prihod odnese. On se ne može ove godine pohvaliti, a seljak je zblijta unesrećen. Velika razljeve Raše, Čepićskoga jezera, pomnoženih silom kišom, odnesla je siromahu seljaku skoro sve sjeno u Logu baš u čas, kada se je pokoseno sušilo. Silne opet kiše, šta tuča, šta pal, odnesla je većini seljaka i posljednika najveći izvor pomoći — vino. Imade ih, koji se mogu i dobrim vinom pohvaliti, ali gdje, niti slika ni prilika pređašnjih godina. A ja, ove godine biti će malo butinja! Anko šior president će ove godine malo manje prate obiljavat, jer što je molio za „maladetta ruzza“ i njegera je dovoljno stiglo!

Et, ze anda cor una scava, vele za principa napuljskoga, koji se je oženio sa Jenenom crnogorskom. Ni to nije ovdješnjim škornjarima, a osobito šioru presidenta, s voljom.

Još nešto, pak konac. Pripravlja se sada u gradu našom kuća, u koju će se do skora smjestiti žandarmerija. Sada će se barem, ako bude pravice, krila tražiti šioru presidenta malo skratiti! Ma jednaput već!

kumpare! Dajem ti na znanje moje lipo zdravje, kako se ufam, da si i ti. Drago mi je čuti, da ti posli gređu dobro i da si zadovoljan. Neke ti Bog da i Divica Marija, da čegod zaslužiš, zač veruj mi, da se doma jako slabo fivie. Dan i noć se čovik muči, a uvik je za strahn, kako će prehranit sebe i družinu. Vina, kako znaš, nimamo već ni za likariju, a to drugo, već nam još nrodi, sve se barzo poji. Ako Bog s nama kako neprovodi, ja jur neznanu kamu čemo, ni ča će od nas bit. A mogio bi nam bit koliko bolje, kada bimo imali malo više glave i kada bimo otih poslušat pametnijih ljudi. Ali ča ćeš, kada puno njih misli, da su nudriji i pametniji od istoga kralja Salamana. Ako njim ki ča reče za dobro, oni mu se smiju, i rugaju, a slušaju one, ki jih u jamu pelju i ki ne gledaju drugo, nego svoju korist. Svaki od nas, već zna i more razumit, ča nam je dobroga dosada, donesla nesrićna pravda s osorakom crikvom, va ku su nas zapleli ljudi, ki imaju jako malo viere, a još manje poštenja. Ta pravda nam je donesla to, da se već toliko golišć ne moremo spovijdat i to nam je lipa, korist za dušu i lipa za čast pred svitom, a druga korist za telo č. nam bit one lipe „spize“, ke su nam već, kako se čuje, pred vratu. Svaki od nas vaspeta zna, koliko moramo svako godišće plaćat, „kontrabaciona“. Kada nam fanat parneso „monitoriji“, mi bućimo na njega, kako da je on, kriv, da nam svako godišće „kontrabaciona“ sve više kreši. Ali kada bimo otih, pogledat va librići, onda bimo vidili, ki je tamo kriv. Da onda bimo vidili, da „kontrabaciona“, ki se caru daje ne kreši, nego je svaku godišće isti, ma nam kreše komunski „adicionali“, ke, moramo nezna se zač plaćat. Sigoda su nam stavili steno i osamdeset po sto „adicionala“. Znaš kumpare, sto i osamdeset posto, a zač? Ke „spize“ je za nas ta lipi „komun“ učinili, da nas čini toliko plaćat? Ja nijam ni vidil ni čul, da su za nas kakove „spize“ učinili, nego sam čul samo to, da su ancijani plaću krešili. Ako na da to plaćamo sada, toliko „adicionali“. Ma ako je teko, onda znaš kumpare, da naš Vlastić mora imit lipu plaću. Kako bilo, da bilp, oti plaća, oti neplaća, on pokli je u ovo šest godišć ancijan jako dobro stoji. Svi hvata Bogu znamo, ča je parvo bil i ča je imil. Bil je „mizerija“, kako smo svi. A sada, da ga vidit! On ti je lipo dvigal kuću, on ti je pokopoval zemlje, on v Lošnju darži sina na „skulaha“ i lipe se nosi on i sva njegova družina. A odkuda i kako se to more? Neke to razumi ki oče, ma ja toga poboljšica razumit ne morem. Istina je, da je nekoliko meseci bil „avanca“ za jonetra, ma on je i prez toga već dobro stal. Znamo, da su bili i drugi ancijani, ma nijedan se nemore pohvaliti, da ga je ancijanstvo pomoglo. Kako vranica je jedini Vlastić tako sričan? Ni se čulo ni da je kada lot dobil, ni da je, ča „credital“, a on se i brez tog sve više drvite i dobro pasiva. Ovoga leta mu se je pripetila mala nesrića, da ga je pop tri dni va „klad“ stavil, ma i to ča on lipo popravil i svejedno dobro stal. Neče ti on tako lahko, pustit ancijanstvo ne, nego ča ga se držat i zubi i nohti, dokligod bude mogal. Ter još ima puno slipti, kim se more dat, intendit i koma i Toma, a ako ki ča reče proti, ča se ga lahko činit poč na komun, da ga ondi malo prestruše. Ovih dan nam je prošil na „Ranici“, da čemo barzo zbrat novoga „potestu“, a po tom se razume, da čemo morat zbrat i novoga ancijana. Ma on ti se, kumpare moj darži sigur, da ča on ostaj, zač ako ostane komun, kako je sada, oti nebi njemu prevridili. Zato ti se on varti i liyo i desno, da dohij“ će više voiti za komun. A ni on sam, ki se varti, on ima i ki mu pomora, a ti su: Balde-rica, ali „prima dona“ kako očeš; pak je: Jakov Poserani i Flink, komu se je „dica i proca“ već dobro skrivila, pak je vaspeta Toni Jaković, koga su, kako sam čul, kada je bil ovoga leta s popom na sudu, jako dobro „piturali“. S ovimi se varti i on Faračić, ki je prišal ovamo živu na blago pokojnoga Bece, pa mu se pari, da mu već nijedan nemore. Govore, da bi i on jako rado bil ancijan i niki da bi i bili za njega, zač da je pametan i da zna dobro govorit tudeški, talijanski i ča ti ja znam kako još. Ma za ovoga puta neče bit niš za njega, zač kako govore, da te učinit ovako: Vlastić da će ostat, kako ancijan, Toni Jaković da će bit reprezentant i ajunt, a Faračić isto ajunt. Kako vidiš kumpare-ovo „terno“ čemo dobit. Ako nam je dosada dobro bilo, onda ča nam još bolje. Ako se dosada tužimo na „kontrabaciona“, ča ča onda bit? A niš neče bit, zač mi smo slipti bili dosada i ostat čemo u naprid. Svaki od

nas zna, da se svako toliko plati kagod „multa“, a ki pita kako ono gre? ki od nas pita koji su beći od „komunadi“? A ki od nas vaspeta pita kadi je kasa od siromah i ča se š njum čini? Ovih dan se govori po Čunskom, da je Vlastić dilil mikim udovicam korone, a zač jik je dilil i odkuda? On je nigda rekak, da va Čunskom smo svi siromahi, pak ako su one krasne s kase od siromah, zač je dilil samo mikim udovicam? Pokli je šest godišć ancijan, ni se nigdar čulo, da je komu ča dal, a zač daje sada? Ja bih rekak, da to mora bit nika „furbacija“. Čaš vidit kumpare, da ča ka te otih udovic dat Vlastiću prokuru za „voiti“. Čul sam, da je jednu od njih otih dan zval neka se firma, ali ona ni nikako otila. To ga je razlijotilo, pa ju je počel strahit, da ča njoj to valjat, zač da ča je potesti povidit. Ali stara se ni prestrasila njegovih čakul, nego mu je lipu ovako rekla: „koliko mi je valjalo do sada, toliko ča mi valjat“ i od sada. Ja sam bito viso puti s mojim pokojnim mužem va velikoj „mizeriji“, pa mi niste otih pomoć, ni vi ni potesta“. A znaš kumpare-ka ti je to bila? To ti je udovica pokojnoga Matije Bravaroca. I još ju niki darže za bečustu. Borine je ona pametnija, nego su tolike, ke se darže pametne, a vartju tu nam čakulam: Kada bi svi učinili, kako ju ona, nebi imil toliko „baca“, ni Vlastić, ni Jaković, ni furešć Faračić, ni Jakov Poserani, ni Flink, ni šiora Balde-rica, s kun va drugom mestu nebi oteli pametni ljudi ni „prediskuriti“ a ovdj ju niki darže kako „Salamina“. Od nikoga vrimena biži, svako toliko v Lošnju, zač da „primo moroso“ nemore sada v Čunski. On da ima puno posla i s kopitom i zi „voiti“, ki isče v Lošnju. Vara, vara, kada njim v Lošnju i onakova triba za iskat rot, to ča reš, da ča jib bit i onamo malo pravih, kako je i on. Kada v Lošnju učine povoga „potestu“, da „primo moroso“ i „prima dona“ tamo nigdi na „Klanca“ učinit jednu lipu „faršu“ ali „komeđiju“, ma ča ča ča ča pino plaćat, ki bi otih gledjat, zač da se onako lipih komeđij malo vidi. Drugu komeđiju da te pak učinit v Čunskom, kada vaspeta potvarde Vlastića za ancijana. Jednu prova da te učinit na „placi“ da bude mogal gledat ki oče. Ki zna, morda i ja on dan zarnadi zgabim za vidit toga vranica, da ti pak morem sve potanko pisat, zač da se nasmiješ. Za danas ti već nimam ča pisat, a barzo ču ti se vaspeta javit. Još ču ti reć ovo: Počeli smo već mit masline „pobirače“, ma nemeljeno va novom torču, koga su bili počeli činit na karti, nego meljeno kako i parvo svi va crikvenih torčih. Sta bi baba v Rim, ma ni kamo š dim, tako i oni, ki su se bili stepili za novi torč. Bog kumpare, pozdravlja te tvoji virni kumpar Ivan.

Iz „Sitnica i bodljika“

Jesu li si braća?

Već nas doma ubijaju
Isti susjedi naši
A to zato, što pjevamo
Al nas ni to ne plaši!

Tamo pak u Italiji
Pjese našoj se dive
Kano cvietu, koj prenose
Rada na svoje bive.

Neka sudi, ko suditi
Triezno može i znađe,
Jesu li braća te dvojica,
Što nejednako rade.

Novoj svezi.

U zemlji čitrua — za lavor ne mare
Pak već ružmarina — pitaju barbare
I to je nov dokaz — da se svijet kreće,
Što nam znao nije — bilo tek do sreće!

Novom bremenu.

Bila su vremena — strašna za Makona,
Zakonoše silnog — nu prošla su ona,
Bila su nam braća — pod Turčinom raja,
Al kolcu, haratu — ipak bilo kraja.
Sad bratu Latinu — mi smo samo „ščavi“,
Te nas za kulturu — gdje tek može, davi.
Pa tako je došlo — i do nove takse,
Jer su naša braća — baš ljudi od prakse;
Veselite se dakle — vi znanosti. Muze i
Što će novo cvieće — okitit nam uze.
Ni ti, slavski rođel — ne plać stog bremena,
Jer je svaka sila — samo do vremena.

F. P. Briljanski.

prinosna na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za listra tekom mjeseca listopada:

- R. Katalinić Jeretov, povjerenik u Zadru dostavlja svotu; s braću kroz mjesec rujan u Dalacijci, povise svoju mještinu članarini od 1 forint for. 52.13
- Pop M. Oršić, kapelan u Baški dostavlja iznos, skupljen pri vešti, danoj u počast izbora načelnika Pajalica u Baški na predlog občinskog savjetnika Mataječića. 6.95
- Hrvatsko akademsko društvo „Velebit“ u Insbrucku dostavlja po svom predsjedniku dr. Raduča svotu u više prigoda skupljene uz motto „za svetu našu stvar“ 30.
- Uredništvo „Hrvatske Domovine“ u Zagrebu dostavlja iznos darovan od g. dra. Franke Potočnjaka mjesto vijesca prigodom smrti Jurja Devčića; ota dra. Virg. Devčića, odj. u Zagrebu Klen Albin, kapelan u Brzetu pripisuje od baške „Jonah and the Whales“ 5.
- Stud. med. Letis Iro, Gradac pripisuje iznos, skupljen pri „Doktor-potas“ Hrvata dra. Drinkovića i dr. Hrišla 13.90
- A. Benigar, Filipan, pripisuje svotinu zabranu pri stolu vešt. g. Č. Korbar 7.70
- Don Anto Volarić, povjerenik na Rieči šilje, svotu, skupljenu od Toučica Smokvine u veselom društvu u Požečinah V. Z. Volokno predaje darove od gg. Josipa Voćičke, kapelana u Rakuvacu, Ivana Vrabca i Veneslava Šiljena, kapelana u Kastvu od svakoga po 4 forinta. Ukupno 12.
- Josip dr. Pliverić, sveučilišni profesor u Zagrebu pripisuje svoj godišnji priinos za tek. g. 10.

Franina i Jurina

- F. Na Voloskom da pletu neku novu kumpaniju.
- Jur. Ča od muž ale od žen?
- F. Da će bit sega po malo.
- Jur. Joh maet ki, ča team zapovedat?
- F. Neboj se za to; on s kraćan nogu ča tamburat; ona s dugemi vliasi, a s kratkom pametnu, ča banderu nosit, a komandant da ča bit neki penzionirani kolonel.
- Jur. Jezero prazi! a ima toj kumpanije?
- F. Rijant „Frijza“.
- F. A Martina i Mikule ni?
- Jur. Orput se, jer je Martin šal na masline, dare je bilo lipo vrima. A šal mu je bilo, zač bi bil imal puno stvari za povit i od nika firlande i od Mutalir — i od ženskoga kuraja, insoma svata po malo, ma najprva je škrt za fameju.
- F. Ben, čemo čat drugi put.
- Jur. Si čujo Frane kakovu igru znaju najbolje igrati viznadski manjamale?
- F. Sam štija na štioj, da najbolje znaju igrati buretine i kalabrage.
- Jur. Si čujo pak da ča šior kilo poj u kunvinat za fratra?
- F. To nisam čuja! — a zašto pak?
- Jur. Ostal je sirota udovca; — svi su ga bandonali — a hitu mu gređu jeno četiri samo za polizat pijate; za to je štuf toga nezahvalnoga svita, pok je odlučija poj u kunvenat pokora čnti.
- F. Pokora činitil je bolje kano nego nikad; — ali ga neuzme nijedan var dilan od konventa, ako prvo za svojin dican neprokrbil.

Za društvo sv. Cirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo 15 for. iz Inozemstva... Redoviti i izvanredni članovi društva "Velobit" potaknuti rodoljubnim primjerom braće Čeha...

Gosp. Červar Gjuro, pravnik iz Bornea p. Pazin šalje nam iz Beča 10 for. 20 novč. koje je sabrao u Beču-medju Hrvatima...

Na pisu Nikole Smojvera dne 28 okt. t. g. nabralo se for. 4 i 6 n.

Vještanka u vladarskoj kući. Naše prajane vladajuća kuća slavi danas obilježnu slavu i svečanost. Kći nadvojvode Josipa, nadvojvodinja Marija Dorothea vjenčala se u Beču sa princom Orleanskim...

Svi sveti. Po starom običaju proslavili smo dne 1. t. m. j. blagdan svih onih svetih duša, koje gledaju lice u lice Boga svemogućega...

Vrieme bijaše malo povoljno, pa kao da je i samo nebo zalilo sa silniti milijuni osoba, svih naroda i plemena...

Zapis družbi sv. Cirila i Metoda za Istru. Blagopokojni karlovački rodoljub M. i M. A. te s. i. ostavio je oporukom više zapisa raznim hrvatskim društvom...

U ime družbe kličemo-veleridnom-pokojniku. Vječna Ti uspomena medju nama, a svim onim, koji uživaju blagodat naše družbe...

Za spomenike pok. dra. Ant. Podkre darovala su nadalje sljedeća gospoda: Anton Kalac, dekan 3 for., dr. M. Trinajstić, od vještak 3 for., S. Kurelić, odvjetnik, kandidat 2 for., Sferko Mata, posjednik 50 novč.

Kako se postuje hrvatski jezik u občinah, kojima vladaju Talijani? Pod tim naslovom pitamo od prijatelja iz bujskog sudbenog kotara koliko siledi: U nedjelju dne 1. t. m. j. došao je u kapelanski ured u mjestu Kr. Čovjek, koji je sa svojom ženom pozvan pred sud u Rovinj...

Pozor gg. svećenici! U naših katoličkih krugovih pronašao se viest, kako se ovdje u Trstu radi medju talijanskimi "konservativnima" i poznatimi kolodvozdima talijansko-katoličke stranke oko osnutja velikog katoličko-političkog lista u talijanskom jeziku i za Talijane...

Sada postojeći katolički i politički listovi Primorja, kao što su "L' Eco del Littorale", "L' Amico" i "La Ricerzione" (koji ne zadovoljavaju ni katolika Talijane) imali bi valjda prestati, te bi ih zamjenio novi list za sve Talijane Trsta, Istria i Goricka.

Novi list bio bi dnevnik, a zastupao bi vjersko-političke nazore svojih osnovača. Iskreno govoreći, mi bismo sa veseljem pozdravili i istinu katolički list za naše zemljake, jer nam takov nebi mogao nego koristiti i jer je doista potrebno, da se i kod nas, osobito u gradovih, na put stano širenju bezvjerstva i nemoralnosti...

Nu bojeći se, da bi taj novi list mogao nastati bez naše višje spoznavanja tobož katolički listova, i podobaći gorim likovima, smatramo svojom dužnošću, da upozorimo naše prijatelje i sumisljenike, osobito naše rodoljube svećenstvo...

"Il Popolo" se sretno porodilo, kratko vrijeme životarilo, mirno usno nepozaljen i neoplikavan od nikoga. Pisao je, kao što pišu i ostali lažliberalni talijanski listovi u Trstu...

Sad se radi dakle ovdje o oživljavanju katoličko-političkog dnevnika za Talijane Primorja, proti čemu ne može imati nitko ništa, nu kad se bude sakupljalo dionice, milodare ili predplatu, tada neka budno pazu naši prijatelji na ovo troje: što daju, komu daju i zašto daju?

Na dušni dan na grobu Ostromana, mučenika narodnoga i velikoga ljubitelja hrvatskoga jezika, koji se u rodnom mjestu borio i umro za svoj jezik, mnogi prijatelji, znanci i rodoljubi pohodili su na grobu svetog Martina u Malom Lošinj u njegove smrtne ostanke. Svi su zalili sestre pokojnika, gdje za milim i nezaboravnim bratom suzama na očiju budućnost očuhine, te položile nevoljeno na grob njegov svaka svoj krasin vijenac, kada bihne ne umjedoše okiti ga veselo sa nasretnom majkom, udovicom i dva vještanka njegova sa svježim cviećem...

Gradnja nove brzojavne pruge Lošinj-Mail-Unije. Dne 31. pr. mj. vezao je parobrod podmorakom žicom kvarerni otok Unije sa Malim Lošinjom. To se dogodilo naredbom ministarstva, a na pritužbu tajničkoga dušobrižnika i onoga stanočnika. Dozvolak imati će se otvoriti na Unijah u zgradi c. kr. pomorskog-svjetonika i brzojavni-ured. Budući je otok s strategičkih obzira za vojnu moraricu vrlo značajan, a nemanje i s drugih pomorskih obzira, proviđi će se brzojavni ured s telefonom za noćno doba, koji u Lošinjima biti smješćen u zgradi c. kr. laškoga ureda.

Javni izborni sastanak obdržavati će političko društvo "Edinost", treće nedjelje ovoga mjeseca t. j. dne 15. t. m. u 3 sata poslije podne u selu Marežice, občina Pomjan. U ovoj obćini obaviti će se do mala novi obćinski izbori, a naše političko društvo priče u tu svrhu izborni sastanak, da pruži obćinarom prigodu, da se pogovore i dogovora, posavjetuju i slože.

Javni sastanak političkoga društva "Edinost", obdržavan prošle nedjelje u Narodnom domu rodoljubnog našeg Sv. Ivana, bijaše vrlo mnogobrojno posjeđen od domaćih rodoljuba i tršaćanske inteligencije. Prihvaćene bijahu dvie važne resolucije, medju kojima, i ona za osnutje posebnoga c. kr. kotarskoga glavarstva za tršaćansku okolicu. Burnim odurananjem bijaše prihvaćen prosvjed proti dijačkom postupanju većine gradskog zastupstva proti zastupniku g. Ivanu Gorinpu.

Budući javni sastanak uvečen je za nedjelju dne 8. t. m. u susjednoj Lonjari.

Iz Zadra pišu nam 2. t. m. Kiša sipi. Pravi dan mrtvih, ipak naši tolomasi misle, da su još živi i da nas osimta, a osobito da nas osimta u Zadru. "Corriere" neki dan - bar mi tako rekoše, jer ja ne gubim zlatno vrijeme u čitanju tog "latzovca" - iznese duhovitu iz svoje terbe i rekao, da se u Zadru ne čuje hrvatska riječ. Bolan, a bez hrvatske riječi nebi mogle zadržati gazdarice ni ručak kopiti. U predzadnjem broju "Fanulle" objelodanio je gospodar Italo Borich (bolje Jere Božić, lajčari u Zadru) pjesmu pod naslovom "Četa cema". Pjesma nije u Zadru nitko razumio, pa ni isti otac našeg Itala, a "Fanulla" ju je valjda tiskao radi nekog popratnog listića, tiskanog izpod pjesme. Taj će list biti koban po trojni savez. Naši će tolomasi svršiti stalno u kakovoj pelivanjskoj zadru. Da, valja da se vratim na "Corriere". Neki dan - i to mi rekoše - podario je dvie krune za "Legu" ili bolje rekuć za talijansku školu u Arbanasima nekog A. K. R. a n. d. i. Taj je gospodin sin inžinira Randa, činovnika na zemaljskom odбору, a čujem, da je taj gospodar, što se tovi Hrvatima krubom, odgojio svu djecu u duhu del el. Upozorujemo na činjenicu, splitako "Jedinstvo" Momće se varoška.

K predstojećim obćinskim izborom u Malom Lošinj. Od tamo nam javljaju, da su nepredviđeni talijanski napeli sve sile, kako bi se i nadalje održali na koritu. Izborna lista sastavljena da, su tako osuđeno i toli nepredviđeni, da se čovjek mora diviti umjetnosti onoga ili onih, koji ih sastavljaju. Bivši imade u svemiru oko 2600. Naši pravci uložili su - koliko se je moglo u osam dana - utoku proti takovim listinama. Čiozan bijaše i jedan obćiniti utok proti nezakonito sastavljenim listinama. Taj utok odbila je dakako komisija, nu naši se ne predstavljaše prvoga maha, već uložili utok na c. kr. kot. poglavarstva, da vide hoće li taj njihov pravac i zakonit vapaj naći odziva; ali o tom drugi put.

Pomožimo Zagorcima! U pitomom hrvatskom Zagorju i to baš u varuždinskoj županiji zavlađao je usljed nerodice i slabe lišnje glad već u ovo doba godine. Veliki župan oko županije g. R. u b. d. p. l. Z. i. c. h. y. pozivlje Hrvate, da prisrsko u pomoć stradalnoj braći u Zagorju. Premda taru i našu Istru svakojake nvolje i akoprem se ne možemo pohvaliti svuda nitu srednjom ljetinom, ipak je dužnost svih onih, koji to mogu, da pretruku u pomoć stradalnoj, kad nam za to i nebi bio, drugi razlog, van puko čovjekoljublje. Sjetimo se ovom zgodom, koji su nam braća Hrvati pomogli gladne godine 1879. Milodare primati će rado i naše uredništvo, te odpremati na nadležno mjesto.

Slobodno zidarstvo ili framasonstvo u našem Primorju. Nedavno je napisao "Gorner Tagblatt" zanimiv članak o slobodnom zidarstvu u naših stranah, u kojem prikuplja medju ostalim kako se je kod odričke Dantjeva spomenika u Trentu pokazalo, da je irendentizam i framasonstvo jedno te isto, dva identična pojma, koja nisu za jednim te istim ciljem. Glasom njike izprave, što ju je sastavio bio prijatelj veliki meštar Lemni u Primorju postoje ova laže: "U Trstu Lucifera laža", "Baldo Lupatino"; židovska laža br. 352; tajna simbolička laža "Oberdunk"; "Patris a Libertas". - U Ogļju (Akvilena) židovska laža br. 241. - Na Rieci tajna simbolička laža. "Sempre avanti!" - U Gorici tajna simbolička laža "Fedele fra-allianza". U Malom Lošinjju tajna simbolička laža "I figli d' Italia". - U Pulju tajna simbolička laža "Gli ultimi dei martiri" (osvetnici mučenika). - Rovinj tajna simbolička laža "Chi dara, vince". - Ove laže, kojima već imena kazuju cijeli program, podrijetlo su trloziškoj pokrajini milanskoj pod posebnim imenom "Circolo d' Istria".

Ireudentizam dakle i framasonstvo je jedno, što se je pokazalo kod odričke spomenika Danten u Trentu koje odričke su tiskaniki talijanski tobož katolički listovi, hvalili i slavili. Te listove pišu i uređuju kolekajki monsignori i rimski doktori. Jesu li oni toli kratkovidni ili su?

Narodni zidni koleđar. Iz Zagreba javljaju nam, da će tamošnjia litografija gosp. Matića do mala izdati zidni koleđar za godinu 1897. u bojah (sedam boja) sa hrvatskim grbom i sa slikom sklađatelja hrvatske himne "Liepa naša domovino". A tamo Mihanovića, koji će zaokruživati zanimive grupe iz hrvatskog narodnog života. Oni, koji su vidili načrt za taj koleđar, izjavije se o njemu najpovoljnije. Koleđar stajati će samo 40 novč. i čim nam stigne, progovoriti ćemo jošte o njemu. Naručitelji neka se obrate na g. izdatelja ili na g. Vjenceslava Stambuka, Nikoljeva ulica, broj 13, Zagreb.

Za spomenike pok. učitelja M. Burića i A. Trošta pripisalo je nadalje p. n. g. Božo Dubrović, nadučitelj i for. Julij Miran, učitelj i for. Rajmund Jelčić, župnik 2 for., Ante Stigljil, učitelj i for. Ivo Frunki, nadučitelj i for. N. N. 45 novč. Vj. K. gimnazijalac 50 novč. Ante Trobec, altarist forista 2.32. - Darovatelje obđario dobr Bog i Preporučujemo se i sada dobroti gospoda, koji ju želila u istu svrhu odposlati nam darak, jer novac nam pomanjkuje.

Iz Rieke pišu nam 2. novembra 1896. Nedjelju na 26. prošloga mjeseca opazilo se iz rana jutra nekakovo izvanredno živahnost po gradu; vrtile se ovamo i ođamo ličnosti, koje su često u dočuju sa izvanjskim pukom i sa rudičij, koji su doveli kakvu stotinu svre u blagdanjskoj odjedi i sa barjakom u ruci. Okolo 10 sati počelo je ta povorka sa glazbom na čelu na kolodvor Očekivali su ono jutro grofa Bathyana, riečkog zastupnika na saboru u Pešti, koji je imao doći tamo, da se svojim bratcem zahvali i preporučiti za ponovni izbor. Poznato je, da bijaše taj mađjarski grof protivac novim protivijerskim zakonom, koji danas vrijede u Mađjarskoj, pa je bio južno u nemilost i vlade i svemogućih židova i naših vladinih mamuluka, koji misle, da se nemuje inače ni misliti ni govoriti, nego li to čini gospodujuća stranka u Pešti.

Radi njegovog glasovanja proti crkvenim zakonom držalo se ovdje pučke skupštine proti njemu i glasovali nu nepozdravnici, ali naši čuki ga ipak sada posebnim izborom i sa glazbom dočekuju. On dođe, klanja se lievo i desno, smieši se likavro i ironički, kako se čovjek bedaku smijati običaje.

Gradjanstvo hladno i ravnodušno u obće se uzdržalo od svake demonstracije, tim više, što se je sjelao lanjskih pevaka na Bathyana! Odbor, koji nije bio u prijateljsstvu sa većinom, riečkog zastupstva, digao je na noge Kozalane, Drenovčane, Skurinjane i druge podobćinare sve do naše istarske granice, te idući s njima od krčme do krčme, pripravili ih za grofov doček pod imenom "Popolo fiamano". Svakomu utkali u ruku barjak, te svi hodali vještice i tarući si brke za nedaleki objed. Ođasio je grof u "Hotel Europa", odakle je došao u gradsku vječnicu, gdje ga dočekao izborni odbor i ne baš mnogo naroda, nu gospodsku prazninu izpunili su sa radnicima iz Trstianah, sa Drenovčani, Grohovičani itd., koji su imali čiti program gosp. grofa. On je govorio skoro dvie mre, ali najviše o tom, kako se je radi mira opet vratio u vladinu stranku. Govor je bio dakako talijanski, ali da je govorio i mađjarski, bio bi isto dobro primljen od barjaktara, koji su prije dobro ručali. Dapače bili bi možda plemeniti Grohovičani radije slušati mađjarski govor, što bi bili razumjeli jednako dobro kao i talijanski.

Nemogu je grof strvio govor, pratili ga glazbom u gostionu, a naši seljaci razili se po krčmah te piju po mađjarsku, a pieraju hrvatski. Cijeli tjedan je grof boravio na Rieci i svaki dan je pohodjao podobćine; svud ga dočekivali sa "seljci" i sa "framijs". Svuda, se je obilato jelo i pilo, što je silno djelovalo na naše seljake, te u njima ponovno probudilo mađjarsku čud i privrženost k toj silnoj državi. Nu za zastup, gospoda od odbora i sam mađjarski zastupnik, bili su uslovanu slušati svuda hrvatski rieć. U jednom selu su nuktali jednog seljaka, da govori; ali on se izpričavao ovako: "Ja gospoda ne umem talijanski ni ungarski, lah hrvatski". Na to mu reče grof: "Govorite hrvatski, ja to dobro razumijem", te onda su govori i zdravice tekle po naravnoj kolotečini; svatko je svakoga razumio, jer se u hrvatskom selu hrvatski govorilo i pjevalo.

Da se naši seljaci brže i laglje pribre narodnomu izdajstvu, dobili su od irendentsko-riečke škole za učitelja na Kozali bivšeg strastvenog pravaša, našeg odmetnika i izdajicu, Batestina iz Lovrana. On je u ovoj zgodi primio g. grofa i nagovorilo ga talijanski u ime svojih Kozalana. Da je tko tomu svrzi, kapi rekao prije njegova izdajstva, da će jedinom pozdravljati javno narodne protivnike u talijanskom jeziku, probo bi ga bio nozem kao junca. Čudne li nam sudbine. Nekadnjišnji fauštički Hrvat, danas u hrvatskom selu sa Hrvati kliče mađjarskom grofu u talijanskom jeziku.

Subota dne 31. pr. mj. grof je bio jednoglasno izabran zastupnikom, jer nije imao ni protukandidata. U večer uz pratnju glazbe i odbora pošao je zastupnik na kolodvor i odputovao. Pratili su ga niži slojevi počanstva, koji navadno marširaju sa glazbom.

Da su jednom naši pravci i malo paznje posvetili našim podobćinam, nebi bio toliko onaj puk zaveden, jer uz svu agitaciju on se ne stami svog jezika niti svoje primorske pjesme na sred corsa. Lovili smo divlje, prstali pitomo. Sada imamo zastupnika, ali ne imamo mučenika, ni župnika, niti guvernera. Načelnik se odrekao časti, župnika Bog pozvao na rujan, a guverneru dosadila medju nama i se nije slagao sa gospodari. G svemu tomu drugi put. Do vidova! Vaš

K o k a c. Vjencac br. 44. od 31. listopada t. g. izišao je s ovim sadržajem: Postar Ocip. Spjevao Hugo Badalić. - Pribina. Historijska drama u pet činova. (Nastavak). - U noći mrtvih. Spjevao Silvije Jur. Kranjčević. - Listak iz crnogorske povjesti. P. n. Kristijana Soltejs. - Erakotrainska sreća. Pripovijest D. V. Grigorovića, preveo Milan pl. Marčević. - Jeronim Savonarola. Pise dr. Dane Gruber. - O hrvatsko-ruskom rječniku. Napisao Ivan Gajtan. - O književnoj kritici. Napisao Adolpha Hatzfeld. S francuskoga preveo D. Kovačević. (Seršćak.) - Listak: Knjižavnost. Svačica. - Vjencac izlazi svake subote na dva arkua. - Čiena mu je na čitavju godinu postam 7 for. inače 6 for. - Svi do sada izišli brojevi mogu se dobiti.

"Brivec". Pod ovim naslovom počeo ju na novo izlaziti sa 1. oktobra jedini u svjetskom jeziku pisani talijvi list, kojeg preporučamo svim onim našim čitateljem, koji se u stanju podnirati našu novinstvo. List izlazi tri puta na mjesec, a stoji na godinu - for. i razmjerno manje. Naručbe prima listarici i odgovorni urednik Miloš Kanišić, Sr. Ivan Kroz Trsta. 75 000 kruna iznaša glavni zgoditak velike lutrije u Inozemstvu, koji se izplaća

u gotovom uz samo 20% odbitka. Srećke dobivaju se po 50 novč. Upozorujemo naše cijenjene čitatelje, da je vučenje već 7. novembra.

Listnica uredništva.

Gosp. P. R. Trst. Hvala, Vam na vijesti; mi lista ne čitamo. Htjeli su dakle opet oteliti svoju pobožno-crvenu papuču o našu „liberalnu“ suknju. Nevalja im posao. Pravo kažete, da jim je treba oprostiti jer nemaju što čati. Mi im rado praštamo za sve njihove besne navale na naše narodne strasti i naš list jer znamo, da im je ko-porna strasti kastrla i ono malo zdravih moćdana, što ih još nima. Nečudilo se što onako ap-o-b-ožni i „svati“ onako protički proti nama govore i pišu. Nezamjeramo im što nas šalju u lednicu, jer nas nemogu inače pobiti, jer bi htjeli, ta nas nestane a da namogu slobodno i bezka-njeno širiti talijanstvo a tim izrednicama pod kri-ko-m katoličanstva. Šaljite nas u lednicu jednaki zaboravljaju kako je kalostan život za one nezre-tnike, koji tamo borave. Ta nekoi između njih morali bi znati kako im je u njihovoj mladosti u budnici bilo, kad ih je ono bio stigao proti bozi za njihova nedjela. Pomislite ih i molite se Boga, da ih opet nestigne onakva nesreća.

U ostalom znajte, da bašve daje ono, što sadržaje. Zdravi nam bili!

Zaslijepljeni straću predstavljaju latinizam istoj vjeri i spasu milijuna duša.

Listnica uprave.

Gosp. A. Kaslerić Labnic pristojba, koju zahtijeva Vaš politni ured, dotično listovima u ime istoga, koji za pisma toli novine nije zako-nita. Vaše pismo predali smo ravnateljstvu pošta, koje će bez dvojbe in Vašu fražu podučiti kakve su njoj dužnosti. Živili!

Gosp. M. Učić Josip Vrana: Vaš list vrata nam tamodnja pošta; šaljemo Vam daljnje brojeve.

Gosp. I. V. T. Sužak isto.

U ljekarni E. Tomaja nasljednik

A. WINGER

u Zagrebu, Ulica broj 12.

dobivaju se osim svih ostalih lijekova nekoi obca prokušani i vrlo koristni esebite preparate vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu (rheuma-tizam), kalamju i trganju u kostih, ukocenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganca, probadanju, svakovrstnim nasebam. — Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojma se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsah, plućih, teške di-sanje, promoklost u grlu, sipljivost. — Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, blijedoci, skrofelnosti, podbuhlosti, djetinjoj krhjavosti, ženakim bolestim, slabo-krvnosti, nemoći. — Ciena šašici i for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska živoina tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očičuje krv i glatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, olakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetro, odklanja se bol u štitici, želudacne grčeve, žu-tica, gromnica ili zimnica, savijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toll koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, savovat će si zdravlje, liječenu suagu i zapriječiti razne bolesti. — Ciena šašici a napitkom 50 novč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu poručam za konjski keh ili kašalj, za volova, krave i svinje, za lagano čičenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago nečo rado iderati, pa se nepuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlička, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omoiu 45 novč.

Švajcarske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i crvena, za očišćenje proti zapoklihu, navalu krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volova proti ko-štenoj boli, grčevim, nategnutim ži-lam, ukocenosti i oteklini pošto teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i žirava. — Jedna šaša 80 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi očičuje i hrani kore-nje vlasi, odstranjuje prhniti i pomječuje rast kose. — 1 šaša 50 n.

Mast proti lišaju, krasnam, perućini i ospitnam. — Jedan lončić 50 novč.

Fine parfume, mirisna vodice, razne pomade i boja za farbanje kose, da sieđe kose poerne, fine sapune, praške za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praške za čičenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobiehljuju.

Antiseptična voda za usta i zube savršeni se zubi od krvarenja, zapriječuju i ublažuju sabobolju, učvršćuju meso oko zubi, rasfriskavaju usta, uklanjaju neugodan vonj. — 1 flaša 60 novč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadell Essenz) za čičenje i razkućivanje zraka u sobah, za disanje i za plućeholne. — Po 60 novč.

Antisutin. Prah proti smojenju ili potu, proti zasjedini. — Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrsno sredstvo. — Ciena 50 novč.

Dra. Spitzera pomast za lice protiv sunčanim pjegam, made-lica i nosa, hrapavost, ospitnine na licu; popravlja glatkost, nje-dnost; bjelocla i finoća obraza i ruku. — Ciena većem lončiću i for. — K tomu spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te poave nekod-ljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pnikoj izlozi zašastnom diplomom. Dobiva se u bojah: bijeloj, ružičastoj i fuzkastoj. — Ciena kutiji i for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On stavljen je od najčičkih trati, a očičuje se vaseradne ljubkim mi-risom. Jedan komad stoji 50 novč.

Mirisna žesta za sobe kaditi, koje po sobi preugodan miris. — Flašica 80 novč.

Otrov ili čemer za šćenje ili kimake. — Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti gromnici ili zimnici — Manja bočica 70 novč.

Polibronov sirup po dra. Nikoli Selaku lieči uspješ-no bolesti žirava, nepokoju, glavobolju, tranje, histeriju, zadahu, razne grčeve. — Ciena 1 for. 50 novč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudacnom kataru, lošoj pro-bavi. — Ciena 1 for.

Seker Ekstrakt za bolest jetara i slezene. — Ciena 1 for. 25 novč.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskog čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

ZALIHA MINERALNIH VODA.

Sve po novinah oglašene medicinske sperijalitetete.
Tko naruči za pet forinta vriednosti, plaćam sam poštarinu.

DROGERIJA

na debelo i drobno

G. B. ANGELI

TRST

Corso, Piazza della Legna 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lek za kočije, a Angliekega, is Francijo Nemđije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Look za parkete in podu.

Mineralne vode

is najboljih znanih vrelcov kakor tudi romanjsko šveplo za žvepljanje trz.

Jayna zahvala.

Svim prijateljem i znancem, naposeb veleč. gg. bersečkomu župniku Rajmundu Jelušiću i duhovnom pomoćniku mošćeničkom Jakovu Sedmaku, te gosp. bersečkom učitelju Nikoli Pajaliću, koji su sproveli mrtve ostanke naše premile majke

Marije Kumičlć

do hladnoga groba, te svim onim, koji su nam bud brzejavno bud pismeno izkazali svoju sućut, izrazujemo ovime najdublju zahvalnost.

U Berseču, 30. listopada 1896.

TOMO KUMIČIĆ

u ime svoje i svojih.

Velika lutrija u Inomostu po 50 novčića

Glavni zgoditak

75.000

Vučenje već preksutra

krunah.

U gotovom sa 20% odbitka.

Srećke po 50 novč. preporuča: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & Co, Girolamo Morpurgo, Ign. Neuman, Marco Nigris, Enrico Schiffmann.

Najnovije pneumatičke dvokolice

sa zvonci, svjetiljkami, zračnima tlačilnicama i svimi pripravami prodavaju se sada po sniženih cijenah kod novo ustanovljene tvrdke

Ant. Neorony

TRST, ulica Molino piccolo br. 9

Ova tvrdka ima generalna zastupstva za Trst, Istru i Dalmaciju prve česke tvornice dvokolice OPTIMA i prve hrvatske tvornice dvokolice CROATIA

OPTIMA Za svaku dvokolice jamči se 2 godine. Spoznašta dvokolice ne smije se uspoređivati sa onimi, koje preporučuju po novinah sumnjivo tvornice po niskih cijenah. Ove su vrlo čvrste, lijepe, lahke i trajne — Svakoj dvokolici priložen je tiskani naputak; kako ju se ima rabiti i u redu držati, kako se rabi orudje, i kako lahko svatko sam može naučiti voziti u malo dana i bez pogibelji. — Naručbe obavljaju se točno na sve strane.

Ujedno prodavaju se također siviđi strojevi za obil-tolji i rukodjelce „Singer“ i „Howe“ po tako sniženih cijenah, da se nije bojati konkurencu od nijedne strane.

Važno za putnike! Na popravak; čišćenje i pohranu primaju se dvok. line uz vrlo nizke ciena.

Preporučam se slavnom čimastvu i vozćeni, osobito iz Trsta i okolice, za popravljavanje dvokolice i siviđih strojeva svake vrsti. U mojoj radi, nici imam izvjez-banoga mehanika, koji će svakoga poslužiti na podpuno zadovoljstvo. Za poduku u vožnji na dvokolical imadem na raspoloženje najviše i najljepša prostorija u sredini grada. — Voziti nauči se lahko svatko u kratkom času sa vrlo malenim troškom.

Kupca dvokolice nauči se besplatno voziti.

CROATIA OPTIMA

SINGER HOWE